

Vážený pan
Ing. Petr Prokop
ředitel
Úřad práce ČR, krajská pobočka v Ostravě
Zahradní 368/12
701 10 Ostrava-Moravská Ostrava

Na vědomí
Vážená paní
Mgr. Zdeňka Cibulková
ředitelka odboru pro sociální věci
Úřad práce ČR, generální ředitelství
Dobrovského 1278/25
170 00 Praha 7

Sp. zn. 4636/2017/VOP/IR
Č. j. KVOP-14837/2018
Datum 4. dubna 2018

Vážený pane řediteli,

děkuji Vám za vyjádření ke zprávě o šetření postupu Úřadu práce České republiky, krajské pobočky v Ostravě, kontaktního pracoviště X. (dále jen „úřad práce“), ve věci příspěvku na bydlení a přeplatku na rodičovském příspěvku paní A., bytem XXX (dále jen „stěžovatelka“).

Přes dílčí opatření k nápravě, jež vítám, nesouhlasím s tím, jak úřad práce zohlednil vrácený přeplatek na rodičovském příspěvku při rozhodování o příspěvku na bydlení za období od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017 (zohlednil přeplatek pouze v příjmech stěžovatelky, nikoli v celkových příjmech rodiny), proto vydávám závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě.

Šetřením jsem dospěla k závěru, že ve věci přeplatku na rodičovském příspěvku postupoval úřad práce v souladu se zákonem o státní sociální podpoře¹. V řízení o příspěvku na bydlení jsem však v postupu úřadu práce shledala pochybení. Úřad práce zohlednil vrácený přeplatek na rodičovském příspěvku ve výši příspěvku na bydlení v období od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017, kdy vrácenou pohledávku odečetl od příjmů stěžovatelky a přiznal příspěvek na bydlení ve výši 6 828 Kč měsíčně. Pokud by úřad práce v souladu s § 52 zákona o státní sociální podpoře provedl nový výpočet příspěvku na bydlení za březen 2017 a duben až červen 2017, při němž by v rozhodném příjmu nezohlednil vyplacené částky rodičovského příspěvku, které stěžovatelce nenáležely a které vrátila, obdržela by stěžovatelka o 383 Kč více.

V souladu s § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv² jsem úřad práce vyzvala, aby se k závěrům o šetření vyjádřil.

1 Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

2 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

Z vyjádření úřadu práce vyplynulo, že navrhovaný způsob přepočtu výše příspěvku na bydlení není možný, neboť zákon o státní sociální podpoře³ umožňuje snížit rozhodný příjem o vrácenou částku přeplatku až v tom rozhodném období, v němž k takové úhradě došlo. Uvedené vysvětlení akceptuji.

Ke svému vyjádření úřad práce přiložil podrobný výpočet výše příspěvku na bydlení za období od 16. 3. 2017 do 31. 3. 2017, od 1. 4. 2017 do 30. 6. 2017 a od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017. Z výpočtu příspěvku na bydlení za období od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017 je zřejmé, jakým způsobem úřad práce zohlednil vrácený přeplatek na rodičovském příspěvku. Úřad práce tento přeplatek odečetl od příjmů stěžovatelky a při výpočtu výše příspěvku na bydlení vycházel pouze z příjmů společně posuzovaných osob. Takovýto postup považuji za nezákonný.

Podle § 5 odst. 2 věty druhé zákona o státní sociální podpoře platí, že jestliže z dávek státní sociální podpory započitatelných do rozhodného příjmu (u příspěvku na bydlení se jedná o rodičovský příspěvek a přídavek na dítě) oprávněná osoba nebo osoba společně posuzovaná uhrazuje přeplatek na dávce, snižuje se rozhodný příjem o částku této úhrady v tom rozhodném období, v němž k takové úhradě došlo.

Rozhodný příjem pro přiznání příspěvku na bydlení se stanoví jako měsíční průměr příjmů rodiny připadající na rozhodné období.⁴ Za rodinu se dle zákona o státní sociální podpoře považuje oprávněná osoba a s ní společně posuzované osoby. Jimi jsou mimo jiné nezaopatřené děti, pokud spolu s oprávněnou osobou trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby. Tato podmínka se u nezaopatřených dětí až na zákonem stanovené výjimky považuje za splněnou vždy.⁵

Dle § 27 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře platí, že pokud rozhodný příjem rodiny, z něhož se při stanovení výše příspěvku na bydlení vychází, nedosahuje částky životního minima rodiny, započítává se pro stanovení výše příspěvku na bydlení jako rozhodný příjem rodiny částka odpovídající životnímu minimu této rodiny. Životní minimum rodiny se stanoví podle zákona o životním a existenčním minimu⁶.

V případě stěžovatelky tvoří příjem rodiny její příjem a příjem jejích tří nezaopatřených dětí. Pro účely stanovení výše příspěvku na bydlení za období od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017 se jednalo o částku 56 213 Kč (peněžitá pomoc v mateřství ve výši 14 212 Kč, rodičovský příspěvek ve výši 10 201 Kč, výživné na děti ve výši 2 x 9 900 Kč a 1 x 12 000 Kč). Po odečtení vráceného rodičovského příspěvku ve výši 38 711 Kč činil příjem rodiny v rozhodném období 17 502 Kč. Měsíční průměr příjmu rodiny pak byl 5 834 Kč. Tento příjem je ale nižší než životní minimum rodiny, které činí 8 360 Kč. Z tohoto důvodu se pro stanovení výše příspěvku na bydlení jako rozhodný příjem rodiny započítá částka odpovídající životnímu minimu této rodiny.

3 Ustanovení § 5 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře.

4 Ustanovení § 4 zákona o státní sociální podpoře.

5 Ustanovení § 7 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o státní sociální podpoře.

6 Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

Za období od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017 tak měl s použitím úřadem práce udávaných průměrných nákladů na bydlení stěžovatelce náležet příspěvek na bydlení ve výši 7 500 Kč měsíčně namísto přiznané částky 6 828 Kč měsíčně.

Přestože úřad práce provedl dílčí opatření k nápravě, jež vítám, zohlednění vráceného přeplatku na rodičovském příspěvku pouze v příjmech stěžovatelky považuji za nezákonné. Zákon o státní sociální podpoře jednoznačně uvádí, že se o vrácený přeplatek snižuje celý rozhodný příjem, nikoli pouze příjem žadatele (oprávněné osoby). Uvedeným postupem úřadu práce tak byla stěžovatelka na příspěvku na bydlení zkrácena celkově o 2 016 Kč.

Vzhledem k tomu, že nesouhlasím s tím, jak úřad práce zohlednil vrácený přeplatek na rodičovském příspěvku ve výši příspěvku na bydlení za období od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017, vydávám podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv své závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě.

Z výše uvedených důvodů v souladu s § 19 zákona o veřejném ochránci práv navrhuji, aby úřad práce přehodnotil výši příspěvku na bydlení stěžovatelky za období od 1. 7. 2017 do 30. 9. 2017 tak, že vrácený přeplatek na rodičovském příspěvku zohlední v celkovém příjmu rodiny, a nikoli pouze v příjmu žadatelky.

Dovoluji si Vás požádat, abyste mi podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělil, zda jste provedl navržené opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení tohoto stanoviska.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)